

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

_____ О.І. Гура

«_____» _____ 2019 р.

**ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕРГЕНЦІЯ ПРАВОВИХ,
ЕКОНОМІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ПОПЕРЕДЖЕННЯ
КОРУПЦІЇ**

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни підготовки

магістрів

спеціальностей 081 «Право» і 262 «Правоохоронна діяльність»

Law Faculty of
Zaporizhzhia National University, Ukraine
Pan-European convergence of legal, economic and cultural foundations for the prevention of corruption 611790

**With the support of the Erasmus+
Programme of the European Union**

2019 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Макаренков О. Л., к. ю. н., доцент, доцент кафедри історії і теорії держави та права, заступник декана юридичного факультету з міжнародної діяльності;

Коломоєць Т. О., д. ю. н., проф., Заслужений юрист України, декан юридичного факультету.

Програма затверджена на засіданні науково-методичної ради

Протокол від “ ___ ” _____ 2019 року № _____

Голова _____

“ ___ ” _____ 2019 року

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Загальна характеристика дисципліни	5
1.2. Планові показники дисципліни	5
1.3. Мета та основні завдання дисципліни.....	5
1.4. Теоретичні та методичні матеріали дисципліни	8
1.5. Загальні вимоги до оцінювання результатів навчальної роботи студентів ...	8
2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Поточний заліковий модуль 1. Теоретична правова основа і процес формування європейської антикорупційної культури	9
2.1.1. Основні завдання поточного залікового модулю 1 та програмні результати навчання студентів	9
2.1.2. Зміст поточного залікового модуля 1	10
2.1.3. Розподіл навчального навантаження студентів	11
2.1.4. Теми лекцій	11
2.1.5. Теми практичних занять	12
2.1.6. Самостійна робота та індивідуальні завдання	12
2.1.7. Система оцінювання навчальної роботи студентів.....	13
2.1.8. Література до поточного залікового модуля 1	13
2.2. Поточний заліковий модуль 2. Основи духовно-культурних кодів попередження корупції в країнах Європи та роль лінгвальних засобів у їх адекватному осмисленні.....	14
2.2.1. Основні завдання поточного залікового модуля 2 та програмні результати навчання студентів	14
2.2.2. Зміст поточного залікового модуля 2.....	15
2.2.3. Розподіл навчального навантаження студентів	16
2.2.4. Теми лекцій	16
2.2.5. Теми практичних занять	16
2.2.6. Самостійна робота та індивідуальні завдання	17
2.2.7. Система оцінювання навчальної роботи студентів.....	17
2.2.8. Література до поточного залікового модуля 2.....	17
2.3. Поточний заліковий модуль 3. Основи кодів економічної культури кодів попередження корупції в країнах Європи	19
2.3.1. Основні завдання поточного залікового модуля 3 та програмні результати навчання студентів	19
2.3.2. Зміст поточного залікового модуля 3	20
2.3.3. Розподіл навчального навантаження студентів	21

2.3.4.	Теми лекцій	21
2.3.5.	Теми практичних занять	21
2.3.6.	Самостійна робота та індивідуальні завдання	22
2.3.7.	Система оцінювання навчальної роботи студентів	22
2.3.8.	Література до поточного залікового модуля 3	23
2.4.	Поточний заліковий модуль 4. Поєднання антикорупційних правових моделей, політичних та соціальних практик країн Європи у сучасних трансформаціях публічно-правової системи України	24
2.4.1.	Основні завдання поточного залікового модуля 4 та програмні результати навчання студентів	24
2.4.2.	Зміст поточного залікового модуля 4	25
2.4.3.	Розподіл навчального навантаження студентів	26
2.4.4.	Теми лекцій	26
2.4.5.	Теми практичних занять	26
2.4.6.	Самостійна робота та індивідуальні завдання	27
2.4.7.	Система оцінювання навчальної роботи студентів	27
2.4.8.	Література до поточного залікового модуля 4	27
2.5.	<u>Підсумковий заліковий модуль</u>	33
2.5.1.	<u>Основні завдання підсумкового залікового модуля .....</u>	33
2.5.2.	<u>Зміст підсумкового залікового модуля .....</u>	33
2.5.3.	<u>Розподіл навчального навантаження студентів .....</u>	33
2.5.4.	Система оцінювання навчальної роботи студентів	33

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Загальна характеристика дисципліни

- ступінь вищої освіти: другий – магістр;
- цикл підготовки: юридичний;
- тип дисципліни: вибіркова.

1.2. Планові показники дисципліни

Рекомендований семестр вивчення	Кредитів ЄКТС	Академічних годин	Аудиторних (контактних) годин	Поточних залікових модулів	Підсумкових залікових модулів
2	3	90	50	4	1

1.3. Мета та основні завдання дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування в майбутніх правників навичок і компетенцій, необхідних для забезпечення перманентного поширення європейських стандартів доброчесної поведінки під час здійснення професійної діяльності та участі у застосуванні інституційного підходу до елімінації корупції зі сфери публічно-правових відносин.

Завдання курсу:

- Сформулювати у студентів чіткі уявлення про антикорупційні частини правових, економічних та інших культурних кодів європейських народів за допомогою, що відображені у нормативно-правових текстах, доктрині;
- поглибити знання про роль лінгвальних засобів у передачі правової інформації та здійсненні організаційно-правових заходів з питань попередження корупції;
- надати студентам знання про зміст міждисциплінарних духовно-культурних взаємозв'язків права і економіки в життя європейських націй і народів, які виключають корупцію; узагальнення напрямків теоретичного використання цих зв'язків у вирішенні проблем з доброчесністю;
- ознайомити студентів із сутністю, змістом та тенденціями уніфікації загальноєвропейських моделей публічного управління і права в аспекті попередження корупції,
- стимулювати інтерес студентів до загальнолюдських цінностей як основи доброчесності у сфері публічно-правових відносин високорозвинених країн Європи;
- сприяти формуванню покоління юристів сумлінного типу, відповідно до прогресивних українських традицій і європейських зразків доброчесності.

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати**:

- засадничі принципи й категоріальний апарат сучасної правової політики країн Європи з елімінації корупції та поширення людських чеснот, зокрема у сфері діяльності публічної влади;
- підходи до визначень корупційних й тісно пов'язаних із ними явищ, взаємні зв'язки законодавства та недоброчесних відхилень поведінки людей, антикорупційне унормування суспільних відносин в Україні та інших країнах Європи;
- історичні, політичні, антропологічні, соціологічні, етнографічні, національні та інші суттєві зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію;
- антропні та соціальні практики протидії корупції та боротьби з нею;
- економічні передумови і причини успішного попередження корупції;
- значення лінгвальних та екстралінгвальних засобів у релевантному запозиченні досягнень правової доктрини, зразків правового регулювання і позитивного досвіду попередження корупції з країн Європи до України;
- поняття та інші елементи економічної культури різних типів як чинника антикорупційної боротьби;

вміти:

- імплементувати європейські номінації та їхні складові до вітчизняних правової доктрини та законодавства;
- користуватися основними нормативно-правовими актами та науковими джерелами для пошуку релевантних інститутів правового регулювання та управління антикорупційними інструментами;
- складати характеристику європейських націй за параметрами сприйняття нацією корупції, історії антикорупційної боротьби та перспектив її розвитку;
- формувати пропозиції змін до українського законодавства задля виключення проявів недоброчесності та корупції під час реалізації його норм на практиці.
- аналізувати різноманітні співвідношення якостей права, економіки та інших культурологічних форм антикорупційних відносин як в ідеальних моделях, так і на реальних справах з життя націй Європи;
- визначати основні напрями реформування системи протидії корупції в Україні в контексті її входження до єдиного європейського політико-правового та економічного просторів;
- користуватися загальнотеоретичними та методологічними основами щодо створення умов для активізації антикорупційної роботи за рахунок запозичення релевантного досвіду з країн Європи;
- моделювання професійного простору доброчесної роботи; конструктивні: навчатися здійснювати селекцію та переробку наукової інформації; встановлювати контроль за системою знань, необхідних для запозичення правових текстів з питань протидії корупції; визначати найбільш раціональні форми, методи та технології наукового пошуку; організаційні: активізувати пошукову діяльність, організовувати діяльність групи, приймати рішення;

рефлексивні: усвідомлено активізувати механізми рефлексії, уміння аналізувати власну діяльність зі сприяння протидії корупції.

- інтерпретувати основні положення антикорупційного законодавства європейських країн;
- критично осмислювати складові недоброчесних механізмів публічної політики, виокремлювати її неправові складові, основні проблеми і тенденції у країнах сучасної Європи;
- користуватися науковою, навчально-методичною та довідковою літературою з актуальних питань курсу;
- презентувати результати групових й індивідуальних досліджень за допомогою сучасних засобів візуалізації інформації.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **інтегральних і загальних компетентностей**:

- поглиблення здатності розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі правових механізмів протидії корупції у процесі суспільної, професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування наукових теорій та методології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- розвитку здібностей морально-правовими засобами культивувати чесноти у собі та своїх підлеглих під час реалізації професійної діяльності;
- високого рівня критичного абстрактного юридичного мислення на тлі ціннісно-світоглядних основ реалізації чеснот особистості й суспільства;
- здатність до розв'язання усіх задач і проблем в сфері юриспруденції, які містять корупційні ризики;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- уміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми доброчесності;
- здатність до зрозумілого і однозначного надання обґрунтувань антикорупційних норм;
- здатність працювати в команді та автономно;
- усвідомлені повага до сильних сторін й урахування слабкостей культур європейських націй;
- здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень у сферах права, економіки та культурології, які є основою для протидії корупції;
- посилення здібностей застосовувати знання з елімінації людських пороків з публічно-правових відносин у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема, для вирішення нестандартних завдань з утвердження доброчесності у професійній діяльності.

Спеціальні компетенції, яких мають досягти студенти за результатами засвоєння курсу, включають:

- розуміння теоретичної основи антикорупційної структури правової системи та організації публічної влади у країнах Європи;

- уявлення про напрями та механізми об'єднання вітчизняного законодавства та практики його реалізації з відповідними їм європейськими моделями забезпечення доброчесності;
- вміння сприймати та визначати правові ідеї, які забезпечують людські чесноти, будучи відображеними у текстах законодавчих актів країн Європи
- здатності наслідувати приклади успішного правозастосування антикорупційних норм з відповідних практик відомих правників, публічних діячів;
- уявлення про роль та вплив економічного виміру корупції на побудову у законодавстві механізмів її елімінації з практик суспільного будівництва;
- навички перекладу законодавчих текстів європейських країн та розуміння ролі лінгвальних інструментів у передачі правової інформації, спрямованої на попередження корупції.
- поглиблення розуміння високої соціальної місії правника у суспільстві як носія системи загальнолюдських цінностей та інших культурних кодів відкритості до індивідуального та соціального прогресу.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення дисципліни «Загальноєвропейська конвергенція правових, економічних та культурологічних основ попередження корупції» сприяє залученню знань, отриманих студентами в процесі вивчення таких курсів: «Правові засади протидії коорупції в Україні та зарубіжних країнах», «Корупціогенні чинники у правоохоронній діяльності та способи їх подолання», «Судові та правоохоронні органи в умовах реформування», «Адміністративне право», «Трудове право», «Кримінальний процес», «Кримінальне право», «Порівняльне правознавство»..

1.4. Теоретичні та методичні матеріали дисципліни

Теоретичні та методичні матеріали дисципліни, індивідуальні завдання самостійної роботи студентів, тестові завдання та тести знаходяться в електронній системі Moodle за посиланням

1.5. Загальні вимоги до оцінювання результатів навчальної роботи студентів

Поточні оцінки залікового модуля виставляються за результатами поточного контролю. Підсумкова оцінка залікового модуля є сумою поточних оцінок і розраховується у межах 100 балів. Підсумковою оцінкою з дисципліни є середня оцінка з підсумкових оцінок залікових модулів.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Поточний заліковий модуль 1. Теоретична правова основа і процес формування європейської антикорупційної культури

(доц. О. Л. Макаренков)

2.1.1. Основні завдання поточного залікового модуля 1 (ПЗМ1) та програмні результати навчання студентів

Завдання ПЗМ1:

- окреслити основні теоретичні аспекти формування європейської антикорупційної культури;
- розглянути історію становлення та трансформації засадничих правових цінностей європейського цивілізаційного простору;
- охарактеризувати ключові концепти європейської антикорупційної культури;
- проаналізувати базові правові, економічні та культурологічні детермінанти європейської антикорупційної культури на тлі цивілізаційного розвитку.

За підсумками засвоєння ПЗМ1 студенти мають

знати:

- категоріальний апарат і головні теоретичні засади сучасної антикорупційної інфраструктури;
- періодизацію історії розвитку правової і державної систем Європи;
- специфіку формування Європи як культурно-правового регіону;
- історичні передумови формування і поширення європейської правової культури як зразка Західної традиції права;
- структурні характеристики ключових етапів становлення та розвитку правових цінностей європейської культури доброчесності;
- історичні трансформації правових у Європі.

вміти:

- вільно оперувати ключовими поняттями теорії протидії корупції;
- визначати історико-культурні механізми формування і відтворення європейських правових цінностей;
- характеризувати особливості основних етапів розвитку ціннісних систем права європейської цивілізації;
- аналізувати аксіологічні детермінанти європейського правового розвитку;
- інтерпретувати основні положення сучасних цивілізаційних концепцій права і держави при вирішенні практичних аналітичних завдань з формулювання правил елімінації корупції зі сфери публічно-правових відносин.

2.1.2. Зміст ПЗМ 1

Номінативні характеристики європейської та вітчизняної антикорупційної культури, методологічний інструментарій їхнього осмислення. Основні поняття, структура феномену корупції, взаємозв'язки із суміжними явищами. Критерії виокремлення цивілізації правопорядку із варварського середовища свавілля. Ключові підходи до визначення рушійних сил розвитку права і забезпечення доброчесності держави. Особливості застосування системних міждисциплінарних підходів у дослідженні історії локальних антикорупційних правових механізмів. Проблема когерентності процесу правового розвитку та поширення доброчесності у суспільних відносинах.

Антропологічні, аксіологічні, герменевтичні, синергетичні детермінанти доброчесності у правових відносинах. Правова цінність як елемент внутрішньої організації особистості. Ієрархія правових та моральних цінностей, форми їх нормативної фіксації. Ключові моделі періодизації розвитку права Європи. Основні критерії періодизації розвитку європейської правової системи та зміст цих періодів. Сучасний етап розвитку права ЄС. Постмодерністські схеми періодизації історії права ЄС на основі антроповимірного підходу. Ідеї універсалізації прав людини, гуманізації права та цифрового впливу на нього у сучасному гуманітарному дискурсі.

Діахронічні характеристики європейської та вітчизняної антикорупційної культури на тлі Західної, Східної та інших традицій права. Історичні та політичні зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію. Класифікації корупційних явищ та їхнє місце у механізмах правового регулювання й публічного адміністрування. Генезис перших правових уявлень, їхня кореляція з іншими соціальними регуляторами. Основні чинники формування європейського права у період Античності та Середньовіччя. Концептуалізація правової ідентичності Європи у Новий та Новітній час. Доброчесність у теоріях розвитку держави і права постмодерну. Сучасні підходи до визначення механізмів ефективної роботи антикорупційної інфраструктури.

Сучасні правові характеристики європейської та вітчизняної антикорупційної культури в умовах євроінтеграції та глобалізації.

Вирішення проблеми корупції в межах теорій відкритого громадянського суспільства, інформаційного суспільства, правової держави. Темпоральні чинники у розвитку антикорупційної культури: плинність (момент, тенденції/тренди тощо), перетворення, інерції, вакуум, ключові зрізи (біфуркації) та ін. Світоглядні установки сучасного українця як члена європейської культурної спільноти. Сприйняття сучасним європейцем правових цінностей. Антикорупційна аккультурація українців з представниками інших європейських націй. Роль комунікативної культури в інтеграційних процесах України до ЄС. Цифрові технології у правових механізмах протидії корупції.

Правове унормування відносин в сфері недоброчесної вигоди та профілактики корупції: досвід Європи та України. Правові принципи та інші характеристики механізму протидії корупції. Процесуально-правові елементи у механізмі протидії корупції Тренди організаційного та нормативно-правового

забезпечення елімінації корупції з публічно-правових відносин країн ЄС та України. Програмні документи антикорупційної спрямованості європейського та загальноукраїнського рівнів. Основні положення нормативно-правових джерел з питань протидії корупції за регіонами та країнами Європи.

2.1.3. Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної роботи	Форми контролю
		Всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	14	10	8	2	4	Усне опитування, диспут, тестові завдання, творчий проект

2.1.4. Теми лекцій

№ з/п	Теми лекцій	Кіль-ть годин
Блок 1		
1	Лекція 1. Номінативні характеристики європейської та вітчизняної антикорупційної культури, методологічний інструментарій їхнього осмислення.	2
2	Лекція 2. Антропологічні, аксіологічні, герменевтичні, синергетичні детермінанти доброчесності у правових відносинах.	2
3	Лекція 3. Діахронічні характеристики європейської та вітчизняної антикорупційної культури на тлі Західної, Східної та інших традицій права.	2
4	Лекція 4. Сучасні правові характеристики європейської та вітчизняної антикорупційної культури в умовах євроінтеграції та глобалізації.	2
		8

2.1.5. Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять (за наявності)	Кіль-ть годин
1	Правове унормування відносин в сфері недоброчесної вигоди та профілактики корупції: досвід Європи та України	2
	Всього	2

2.1.6. Самостійна робота та індивідуальні завдання

№	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіль-ть
---	--	---------

з/п		годин
1	Основні положення нормативно-правових джерел з питань протидії корупції у країнах Іберійського регіону, ФРН, Французькій Республіці, Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії	2
2	Основні положення нормативно-правових джерел з питань протидії корупції у країнах Бенілюксу, Скандинавії, Італійській Республіці й країнах Південної і Східної Європи	2
Всього		4

2.1.7. Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
Поточний контроль		
1	Тестове завдання 1. Номінативні характеристики антикорупційної конвергенції у Європі	10
2	Тестове завдання 2. Методологічні основи пізнання предмету курсу	10
3	Тестове завдання 3. Конструкти доброчесності у Європі	10
4	Тестове завдання 4. Позитивістські засади антикорупційних механізмів у Європі	10
5	Усне опитування 1. Міждисциплінарний підхід до вивчення проблеми загальноєвропейської конвергенції антикорупційних елементів права, економіки та інших вимірів культури.	10
6	Диспут 1. Глобалізація як виклик доброчесності у Європі	10
Підсумковий контроль		
3	Підсумковий творчий проект «Чесноти сучасного українця-європейця як учасника публічно-правових відносин»	40
Всього		100

2.1.8. Література до поточного залікового модуля 1

Основна:

1. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції». Наук. ред. Хавронюк М. І. К.: Ваіте, 2018. 472 с.

2. Науково-практичний коментар Закону України "Про запобігання корупції". Ковальський В.С. та ін. ; спец. ред. Лазебний Л. Л. К.: Юрінком Інтер, 2018. 378 с.

3. Скомаров О., Рибалка Н. Діяльність національного антикорупційного бюро України: адміністративно-правові аспекти. К.: Артек, 2018. 209 с.;

4. Вандін Є. Діяльність спеціалізованої антикорупційної прокуратури України: правові та організаційні аспекти. К.: Артек, 2017. 202 с.;

5. Anti-Bribery and Corruption Year in Review: 2018. Global developments in anti-bribery and corruption regulation, compliance and enforcement. London: Allen & Overy 2019. 156 p.

6. Лі Гуан Ю Із третього світу в перший. Історія Сингапуру: 1965-2000. К. : КМ-Букс, 2018. 760 с.;
7. Caldero M. A., Dailey J. D., Withrow B. L. Police Ethics: The Corruption of Noble Cause. New York : Routledge, 2018. 352 p.
8. Kratcoski P. C., Edelbacher M. Fraud and Corruption: Major Types, Prevention, and Control. Heidelberg : Springer, 2018. 301 p.
9. Hall P. Investigating Corruption and Misconduct in Public Office. Albuquerque : Thomson Reuters Australia, LTD, 2018. 1264 p.
10. William J. Watkins, Jr. Crossroads for Liberty: Recovering the Anti-Federalist Values of America's First Constitution. Oakland: Independent Institute. 2016. 336 p.

Додаткова:

11. Vadi V. S. Cultural diversity disputes and the judicial function in international investment law. Syracuse J. Int'l L. & Com. 2012. Vol. 39. P. 89-136.
12. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалено Указом Президента України 12.01.2015. № 5/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>
13. Miller A. S. Public confidence in the judiciary: some notes and reflections. Law and contemporary problems. 1970. Vol. 35. Iss. 1. P. 69-93.
14. Сердюк О. В. Типологія підходів у методології сучасного правознавства. Форум права. 2008. № 3. С. 458-463.
15. Кривцова І. С. Методологічна роль синергетики у порівняльно-правовому пізнанні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Одеса, 2008. 233 с.
16. Керимов Д. А. Методология права (предмет, функции, проблемы философии права). 2-е изд. М. : Аванта+, 2001. 560 с.
17. Честнов И. Л. Правопонимание в эпоху постмодерна. СПб. : СПбИВЭСЭП, 2002. 269 с.

2.2 Поточний заліковий модуль 2. Основи духовно-культурних кодів попередження корупції в країнах Європи та роль лінгвальних засобів у їх адекватному осмисленні

(доц. О. В. Тупахіна, доц. О. Л. Макаренков)

2.2.1 Основні завдання поточного залікового модуля 2 (ПЗМ2) та програмні результати навчання студентів

Завдання ПЗМ2:

- ознайомити студентів з антропологічними зв'язками закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію;
- висвітлити соціологічні зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію;
- окреслити етнографічні, національні та інші суттєві зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію;

- сформувати навички ідентифікації антропних та соціальних практик протидії корупції та боротьби з нею;
- стимулювати інтерес до розуміння економічних передумов і причини успішного попередження корупції;
- забезпечити формування уявлень про зміст і значення лінгвальних та екстралінгвальних засобів у релевантному запозиченні досягнень правової доктрини, зразків правового регулювання і позитивного досвіду попередження корупції з країн Європи до України.

За підсумками засвоєння ПЗМ2 студенти мають

знати:

- історичні, політичні, антропологічні, соціологічні, етнографічні, національні та інші суттєві зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію;
- антропні та соціальні практики протидії корупції та боротьби з нею;
- економічні передумови і причини успішного попередження корупції;
- значення лінгвальних та екстралінгвальних засобів у релевантному запозиченні досягнень правової доктрини, зразків правового регулювання і позитивного досвіду попередження корупції з країн Європи до України; напрями реформування системи протидії корупції в Україні в контексті її входження до єдиного європейського політико-правового та економічного просторів;
- механізми застосування цих знань у майбутній професійній діяльності;

вміти:

- користуватися основними нормативно-правовими актами та науковими джерелами для пошуку релевантних інститутів правового регулювання та управління антикорупційними інструментами;
- складати характеристику європейських націй за параметрами сприйняття нацією корупції, історії антикорупційної боротьби та перспектив її розвитку;
- формулювати пропозиції змін до українського законодавства задля виключення проявів недоброчесності та корупції під час реалізації його норм на практиці.

2.2.2 Зміст ПЗМ 2

Антропологічні, соціологічні, національні та інші зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію.

Становлення та розвиток світоглядних засад правової культури. Вплив релігії на формування доброчесності. Антропний та етичний вимір закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію. Етнографічні, національні та інші суттєві зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію. Юридико-аксіологічні підстави антикорупційних трансформацій. Збалансований публічним інтересом людиноцентризм в антикорупційному законодавстві. Індивідуальні та соціальні практики протидії корупції й боротьби з нею (біографічний підхід тощо).

Духовно-культурні виміри економічних кодів успішного попередження корупції. Місце європейської правової культури на карті духовних і матеріальних досягнень народів світу. Баланс матеріального і духовного у правовій свідомості людини відкритого до прогресу суспільства. Ментальні установки людини та суспільства на добросовісну поведінку у майнових відносинах. Духовно-культурні передумови і причини викривлення сутності та змісту публічних інтересів під час правового регулювання суспільних відносин матеріального характеру та участі в них. Духовно-культурний вимір сприйняття європейцями корупції як частини економічних відносин.

Лінгвальні та екстралінгвальні засоби передачі антикорупційних кодів. Поняття, зміст і значення лінгвальних та екстралінгвальних засобів у передачі юридично значущої інформації та формування антикорупційних кодів. Внутрішньо- та зовнішньомовні засоби ефективної правової комунікації. Мовний інструментарій у релевантному запозиченні досягнень правової доктрини, зразків правового регулювання і позитивного досвіду попередження корупції з країн Європи до України. Кореляції мовних засобів антикорупційних текстів правового змісту з образами добросовісності у свідомості людини. Мовні засоби у механізмі належних інформаційних трансляцій та культивуації чеснот людини правової (*homo juridicus*).

2.2.3 Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної роботи	Форми контролю
		всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	14	14	6	8	4	Усне опитування, письмове завдання, груповий творчий проект, диспут, рольова гра

2.2.4 Теми лекцій

№ з/п	Теми лекцій	Кіль-ть годин
1	<i>Лекція 5.</i> Антропологічні, соціологічні, національні та інші зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію	2
2	<i>Лекція 6.</i> Духовно-культурні виміри економічних кодів успішного попередження корупції	2

3	<i>Лекція 7. Лінгвальні та екстралінгвальні засоби передачі антикорупційних кодів</i>	2
Всього		6

2.2.5 Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кіль-ть годин
1	<i>Практичне заняття 1. Антропологічні, соціологічні, національні та інші зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію</i>	2
2	<i>Практичне заняття 2. Духовно-культурні виміри економічних кодів успішного попередження корупції.</i>	2
3	<i>Практичне заняття 3. Лінгвальні та екстралінгвальні засоби передачі антикорупційних кодів.</i>	4
Всього		8

2.2.6 Самостійна робота та індивідуальні завдання

№ з/п	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіль-ть годин
<i>Самостійні роботи</i>		
1	Самостійна робота 1. Індивідуальні та соціальні практики протидії корупції й боротьби з нею.	2
<i>Індивідуальні завдання</i>		
1	Ознайомлення з текстами антикорупційних правової доктрини та нормативно-правових актів країн Європи	2
Всього		4

2.2.7 Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
Поточний контроль		
1	Письмове завдання 1. Взаємовплив політики й аксіології ренесансної доби	10
2	Усне опитування 1. Духовно-культурні зв'язки закономірностей формування ідей, уявлень і переконань про корупцію	10
3	Диспут 1. Місце європейської правової культури на карті духовних і матеріальних досягнень народів світу	10
4	Диспут 2. Духовно-культурні передумови і причини викривлення сутності та змісту публічних інтересів під час правового регулювання суспільних відносин матеріального характеру та участі в них	
5	Рольова гра 1. Обмін витягами з правової доктрини, зразків	10

	правового регулювання і позитивного досвіду попередження корупції країн Європи: артикуляція, написання, аудіювання різними мовами	
6	Рольова гра 2. Вплив мовних засобів на свідомість людини під час інформаційних трансляцій та культивуації чеснот людини правової	10
Підсумковий контроль		
1	Груповий творчий проект «Кореляції мовних засобів антикорупційних текстів правового змісту з образами доброчесності у свідомості людини: на приклад різних країн Європи»	40
Всього		100

2.2.8 Література до поточного залікового модуля 2

Основна

1. Воркачев С. Г. «Реликтовое чувство»: порядочность по данным корпусной лингвистики. Вестник Кемеровского гос. ун-та. 2016. № 3. С. 111–116.
2. Павлова Ю. В. Правовая энтропия : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 : Владимир, 2004. 173 с.
3. Полешко А. Напрями реформування адміністративного права (за матеріалами другої національної науково-теоретичної конференції). Право України. 2000. № 8. С. 35–37.
4. Кампо В. М., Нижник Н. Р., Шльоер Б. П. Становлення нового адміністративного права України. Науково-популярний нарис. К. : Юридична книга, 2000. 60 с.
5. Сушинський О. Публічна влада та місцеве самоврядування: концептуальні аспекти. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Золочів–Львів, 27–28.05.2000). Львів: Державність, 2000. С. 23–28.
6. The legatum prosperity index 2018 Key Findings: Prosperity is growing, but not equally. URL: <https://www.prosperity.com/>
7. Шлемкевич М. Загублена українська людина. К. : МП Фенікс, 1992. 158 с.
8. Радченко Л. М. Політичні інтереси: поняття, функції, типологія. Держава і право. 2012. Вип. 56. С. 600-605.

Додаткова

9. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посібн. Львів : НУ Львівська політехніка, 2002. 228 с.
10. Коваленко В. Система фахової освіти потребує докорінного реформування. Юридичний вісник України. 3-9 грудня 2011. № 48. С. 6-7.
11. Малярчук Т. В. Понятійний апарат кримінально-процесуального права України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». К., 2011. 18 с.

12. Хім'як Ю. Оціночні кримінально-правові поняття та вимога визначеності закону у рішеннях Європейського суду з прав людини. Вісник Нац. академії прокуратури України. № 2. 2011. С. 65-70.

13. Цвік М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В. та ін. Загальна теорія держави і права : підручник ; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Х. : Право, 2010. 584 с.

14. Шатун В. Т. Оцінювання та атестація державних службовців у руслі європейського і світового тренду. Наукові праці. Державне управління. Вип. 223. Т. 235. 2002. С. 117-127.

15. Коломоєць Т. О., Колпаков В. К., Макаренков О. Л., Пелех І. В. та ін. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова. Запоріжжя : Видавничий Дім «Гельветика», 2019. 588 с.

2.3 Поточний заліковий модуль 3. Основи кодів економічної культури у системі організаційних і правових відносин з попередження корупції: досвід України та інших країн Європи

(доц. С. О. Кушнір, доц. О. Л. Макаренков)

2.3.1 Основні завдання поточного залікового модуля 3 (ПЗМЗ) та програмні результати навчання студентів

Завдання ПЗМЗ:

- ознайомити студентів із сутністю понять, класифікації культури економічних відносин та справедливого розподілу ренти (прибутку);
- визначити зі студентами ключові поняття та стан розвитку економічних відносин і апарату публічної влади для управління ними на засадах доброчесності;
- окреслити закономірності та системи зв'язків економіки з корупцією;
- обговорити та ілюструвати концентрацію і централізацію корупції в формі корупційних мереж.
- охарактеризувати соціальну нерівність, дисбаланс споживання та інші корупційні ризики в економічній сфері правових відносин;
- встановити корупційні проблеми транзитивних економік;
- поєднати економічні цінності з аксіоматичними складовими права у процесах протидії корупції.

За підсумками засвоєння ПЗМЗ студенти мають

знати:

- поняття та елементи економічної культури різних типів як чинника антикорупційної боротьби у країнах Європи;
- різноманітні співвідношення якостей права, економіки та корупційних правопорушень в ідеальних моделях правового регулювання на прикладах країн Європи;

- зміст понять, класифікацій культури добросовісних економічних відносин та справедливого розподілу ренти;
- ключові концепти та стан розвитку економічних відносин і апарату публічної влади для управління ними на засадах добросовісності;
- корупційні проблеми ринкових, соціально орієнтованих, транзитивних економік;

вміти:

- орієнтуватися в системі європейських цінностей економічних відносин та їхнього юридичного відображення у нормативно-правових документах;
- користуватися економіко-правовою науковою, навчально-методичною літературою та додатковими дидактичними матеріалами, що допомагають самостійно опрацьовувати інформацію відносно антикорупційних трансформацій в умовах інтеграції економічної системи України до сфери господарювання ЄС;
- аналізувати економіко-правничі феномени в контексті значущих для антикорупційної боротьби ідей в контексті сучасних теорій розвитку економіки, держави та права;
- аргументовано доводити, презентувати власні погляди, вирішувати проблемні ситуації в сфері різноманітних співвідношень якостей права, економіки та корупційних правопорушень як в ідеальних моделях, так і на прикладах країн Європи та їхнього втілення в сучасному українському суспільстві.

2.3.2 Зміст ПЗМ 3

Теоретичні та нормативно-правові основи економічної культури відкритих до прогресу суспільств. Основні концепти, поняття, класифікації культури економічних відносин та справедливого розподілу ренти (прибутку). Ключові антикорупційні ідеї соціально-економічного поступу в різних типах економічних систем. Детермінанти формування відносин добросовісності у сфері публічно-правового регулювання соціально-економічних відносин. Досвід мінімізації корупції в економіці високорозвинених країн: історико-економічний, структурно-функціональний, інституційний, біографічно-діяльнісний підхід. Економічні передумови виникнення та засадничі економічні цінності європейської цивілізації та їхній взаємовплив з економічними, правовими та іншими культурними традиціями інших країн світу.

Антикорупційні взаємозв'язки економічних, правових та публічно-управлінських відносин. Виникнення, функціонування і розвиток економічних відносин як передумови вираження державою політичної волі нації у формі правових норм. Сфери правового регулювання економічних відносин та корупційні ризики у них. Методика підрахунку економічних втрат від корупції. Антикорупційні заходи у системі відношень стала економіка, економічний прогрес, економічна конкуренція та інші економічні цінності. Усунення економічних важелів впливу на публічну владу, монополізації секторів економіки та олігархії як проявів корупції на макрорівні. Роль транснаціональних корпорацій у корупційних відносинах. Виклики економіки споживання, маргінальної,

конформістської та іншої деструктивної моделі поведінки громадян для відносин добросовісного публічного адміністрування економікою.

Економічний вимір антикорупційних заходів відносно чиновників органів публічної влади. Декларування доходів посадовими особами органів публічної влади. Математичні, статистичні, аудиторські та інші методи ідентифікації отримання доходів корупційним шляхом. Економічні втрати публічних інтересів від незаконного корупційного збагачення індивідів. Економічна експертиза, фахівці та інститути визначення корупційних джерел збагачення, їхніх розмірів та втрат. Економічні процедури документування (обліку, фіксації, відображення руху та ін.) корупційних активів, що знаходяться під юрисдикцією інших держав. Економічні переваги та втрати від подарунків чиновникам органів публічної влади, їхнього обліку, використання на користь суспільства і/або індивіда. Кількісні та якісні показники корупційних складових економічного змісту в інститутах трудових (цивільно-правових) відносин – суміщенні/сумісництві посад/роботи, підряду та інших.

2.3.3 Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної роботи	Форми контролю
		всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	14	12	6	6	4	Бліц-опитування, диспут, рольова гра, есе, груповий проект-презентація

2.3.4 Теми лекцій

№ з/п	Теми лекцій	Кіль-ть годин
1	<i>Лекція 8.</i> Теоретичні та нормативно-правові основи економічної культури відкритих до прогресу суспільств.	2
2	<i>Лекція 9.</i> Антикорупційні взаємозв'язки економічних, правових та публічно-управлінських відносин.	2
	<i>Лекція 10.</i> Економічний вимір антикорупційних заходів відносно чиновників органів публічної влади	2
Всього		6

2.3.5 Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кіл-ть годин
-------	------------------------	--------------

1	<i>Практичне заняття 1.</i> Теоретичні та нормативно-правові основи економічної культури відкритих до прогресу суспільств.	2
2	<i>Практичне заняття 2.</i> Антикорупційні взаємозв'язки економічних, правових та публічно-управлінських відносин.	2
3	<i>Практичне заняття 3.</i> Економічний вимір антикорупційних заходів відносно чиновників органів публічної влади	2
Всього		6

2.3.6 Самостійна робота та індивідуальні завдання

№ з/п	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіль-ть годин
<i>Самостійні роботи</i>		
1	Самостійна робота 2. Підготовка колективного проекту-презентації.	2
<i>Індивідуальні завдання</i>		
1	Ознайомлення з текстами економічних, товарознавчих та комплексних експертиз, аудиторських висновків, та дидактичними матеріалами до семінарських занять.	2
Всього		4

2.3.7 Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
<i>Поточний контроль</i>		
1	Бліц-опитування 1. Ключові антикорупційні ідеї соціально-економічного поступу в різних типах економічних систем	2
2	Бліц-опитування 2. Сфери правового регулювання економічних відносин та корупційні ризики у них	2
3	Бліц-опитування 3. Роль транснаціональних корпорацій у корупційних відносинах	2
4	Рольова гра 1. «Методика підрахунку економічних втрат від корупції»	10
5	Рольова гра 2. «Декларування доходів посадовими особами органів публічної влади»	10
6	Рольова гра 3. «Математичні, статистичні, аудиторські та інші методи ідентифікації отримання доходів корупційним шляхом»	10
7	Груповий проект 1. Економічна експертиза корупційних джерел збагачення, їхніх розмірів та втрат	5
8	Груповий проект 2. Економічні переваги та втрати від подарунків чиновникам органів публічної влади	4
9	Груповий проект 3. Виклики маргінальної, конформістської та іншої деструктивної моделі поведінки громадян для відносин добросовісного публічного адміністрування економікою	5
10	Есе 1. Людина економіки споживання: хто вона?	10

11	Есе 2. Добросесний чинувник органу публічної влади	10
12	Есе 3. Економічні санкції для корупціонерів та економічні стимули для добросесної поведінки	10
Підсумковий контроль		
1	Груповий проект-презентація «Кількісні та якісні показники корупційних складових економічного змісту в інститутах трудових (цивільно-правових) відносин»	20
Всього		100

2.3.8 Література до поточного залікового модуля 3

Основна

1. Вінник О. М. Теоретичні аспекти правового забезпечення реалізації публічних і приватних інтересів в господарських товариствах: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.04. К., 2004. 631 с.
2. Левкулич В. В. Справедливість як імператив соціокультурної дійсності: дис. ... докт. филос. наук : спец. 09.00.03. К., 2018. 456 с.
3. Івасенко С. М. Запобігання та протидія корупції в правоохоронних органах: організаційно-управлінський аспект: дис. ... канд. наук з держ. управ.: спец. 25.00.01. К., 2015. 199 с.
4. Демидюк О. О. Ефективність функціонування та розвитку сучасних економічних систем: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.01. К., 2017. 247 с.
5. Савченко А. В. Поняття «корупція» у контексті кримінального права. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез доп. V Міжнар. наук. практ. конф. 31 берез. 2017 р. Харків: ХНУВС, 2017. С. 165–166.
6. Панков А. Н. Особенности конституционного регулирования организации и деятельности высших органов государственной власти Республики Филиппины: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02. Москва, 2016. 164 с.
7. Мельник М. І. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції : автореф. дис. ... д.ю.н. : 12.00.08. К. 2002. 32 с.
8. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Богуцький В. В. та ін. Адміністративне право : підручник. За заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Х. : Право, 2010. 624 с.
9. Баяк М. І., Міцишин В. В. Запобігання проявам корупції та конфлікту інтересів надержавній службі (міжнародний досвід). Інформаційно-довідковий матеріал. Хмельницький : Центр перепідгот. та підвищ. кваліф. праців. органів держ. влади, органів місц. самовряд., держав. підприємств, установі організацій. 2011. 33 с.
10. Державна служба: навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Серьогіна. К.: Сік груп Україна, 2012. 526 с.

Додаткова

11. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу / за ред. Е. М. Лібанової. К. : Ін-т ДСД ім. М. В. Птухи НАНУ, 2012. 404 с.

12. Пелевин С. М. Эффективность права и дальнейшее совершенствование законодательства о разводах. Правоведение. 1971. № 3. С. 96–104.
13. Аполлонов И. А. Идентичность личности в этнокультурном измерении : дис. ... докт. филос. наук : спец. 24.00.01. Краснодар, 2017. 485 с.
14. Духовність, мораль, етика традиційних суспільств далекого Сходу. Упоряд. В. Ф. Резаненко. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 295 с.
15. Скакун О. Ф. Общее сравнительное правоведение : учебник. К. : Ін Юре, 2008. 776 с.
16. Литвинова О. С. Понятие «эффективность» и его критерии в парламентской деятельности. Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. 2013. № 5. Ч. 2. С. 101–107.
17. Ip E. C. The High Court of the People: Popular Constitutionalism in Hong Kong under Chinese Sovereignty. Law & Policy. 2014. Vol. 36. # 3. P. 314–338.

2.4. Поточний заліковий модуль 4. Поєднання антикорупційних правових моделей, політичних та соціальних практик країн Європи у сучасних трансформаціях публічно-правової системи України

(проф. Т. О. Коломоєць)

2.4.1 Основні завдання поточного залікового модуля 4 (ПЗМ4) та програмні результати навчання студентів

Завдання:

- визначити поняття антикорупційна правова модель, її кримінально- та адміністративно-правові складові;
- окреслити корупційні ризики у сферах правотворчості, правозастосування, охорони і захисту права
- встановити роль правової комунікації: думок, оцінок, дискусій, конфліктів та інших її форм в антикорупційному механізмі публічно-правових відносин;
- охарактеризувати спосіб мислення, етику та відповідальність як чинники впливу на доброчесність державного службовця;
- з'ясувати соціальні практики корупційних відносин та антикорупційної боротьби у публічно-правовій сфері;
- розкрити зміст громадського контролю за доброчесністю державних службовців;
- відтворити в уяві студентів процес формування доброчесних органів публічної влади та контроль за ними на засадах верховенства права.

За підсумками студенти мають

знати:

- умов для активізації антикорупційної роботи у сфері публічних відносин за рахунок запозичення релевантного організаційного і правового досвіду з країн Європи;

- моделювання професійного простору доброчесної роботи службовців органів публічної влади;
- організаційно та юридико-конструктивні способи здійснення повноважень доброчесними чиновниками в умовах антикорупційної боротьби;
- механізми антикорупційного контролю в сфері публічно-правових відносин;
- нормативно-правові й доктринальні тексти європейських країн з питань протидії корупції кримінально- та організаційно-правовими способами;
- найбільш раціональні й придатні для України правові форми, методи та технології протидії корупції європейських країн;
- індикатори перетворень корупції у публічно-правовій сфері та прийнятні для вирішення проблеми рішення;
- механізми рефлексії відносно доброчесності та ознак корупції, уміння аналізувати власну та сторонню діяльність на предмет наявності ознак підміни публічних інтересів приватними інтересами;

вміти:

- критично переосмислювати на підставі прийнятного досвіду європейських країн наявні в Україні механізми антикорупційної роботи;
- виокремлювати у судових рішеннях з корупційних справ нові та позитивно-перспективні ідеї для імплементації в антикорупційне законодавство;
- аргументувати належним чином свої правові ідеї, думки, оцінки, переконання щодо доброчесності, механізмів (їхніх елементів) попередження корупції в Україні, використовуючи підходящий досвід країн Європи та пропонуючи прийнятні способи його імплементації до вітчизняної практики державно-правового будівництва;
- систематизувати знання щодо європейських традицій антикорупційної діяльності та формулювати пропозиції відносно їхнього практичного впровадження;
- готувати пропозиції про зміни вітчизняного антикорупційного законодавства, відповідно до інноваційного досвіду й правових стандартів антикорупційної модернізації європейських країн.

2.4.2 Зміст ПЗМ 4

Інноваційні антикорупційні моделі у сфері публічно-правових відносин: досвід країн Європи. Правові норми з протидії корупції та їхня практична реалізація в реальних соціально-економічних, духовно-культурних та політичних умовах країн Європи. Рівень корупції, латентна корупція та політико-правові інструменти компенсації/нейтралізації втрат від корупції. Антикорупційна інфраструктура європейських країн: основні поняття, структури та інститути. Доброчесність органів управління ЄС та їхня роль в антикорупційній боротьбі країн-членів ЄС. Антикорупційні зміст та значення політичних, економічних, правоохоронних та інших суміжних відносин країн Європи між собою та з іншими країнами світу.

Інституційні складові протидії корупції у вітчизняному політико-правовому просторі. Нормативно-правові та інші соціальні регулятори з питань протидії корупції. Сутність та зміст вітчизняної антикорупційних інфраструктури та політики (поняття; складові; переваги, недоліки, тенденції). Характеристика хабарництва, конфлікту інтересів, подарунків, декларування доходів та інших антикорупційних інститутів у публічно-правовій сфері. Роль етичних норм в антикорупційній боротьбі. Процедурні норми, колізії, судова практика реалізації антикорупційних норм. Роль ЗМІ та громадськості у протидії корупції. Довіра громадян до органів публічної влади, рівень правової культури чиновників і пересічних громадян в Україні та інші критерії низхідного тренду корупції.

Європейські детермінанти антикорупційних трансформацій публічно-правової системи України. Критерії прийнятності та шкала оцінювання позитивної перспективи релевантного досвіду антикорупційної боротьби країн Європи для України. Верифікація конструктивних правових традицій та регуляторів з протидії корупції, що наявні у вітчизняній дійсності та прийнятні до імплементації у країнах Європи, зокрема через виявлення їхніх життєтворчого потенціалу в реаліях ментального і комунікаційного просторів. Підходи до визначення обов'язкових та необхідних зв'язків між суб'єктами протидії корупції, у т. ч. між відповідним профільними правоохоронними органами і судами. Система формування чеснот та їхнього перманентного підтримання у чиновників органів публічної влади. Способи розслідування корупційних злочинів. Пропозиції перетворень законодавства в сфері адміністративно-правових і кримінально-правових відносин, спрямованих на протидію корупції та утвердження доброчесності.

2.4.3 Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної роботи	Форми контролю
		всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	14	14	8	6	4	Усне опитування, диспут, рольова гра, груповий творчий проект

2.4.4 Темати лекцій

№ з/п	Темати лекцій	Кіл-ть годин
1	<i>Лекція 11.</i> Інноваційні антикорупційні моделі у сфері публічно-правових відносин: досвід країн Європи	2

2	<i>Лекція 12.</i> Інституційні складові протидії корупції у вітчизняному політико-правовому просторі	2
3	<i>Лекція 13.</i> Європейські детермінанти антикорупційних трансформацій публічно-правової системи України	4
Всього		8

2.4.5 Теми практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Кіл-ть годин
1	<i>Практичне заняття 1.</i> Інноваційні антикорупційні моделі у сфері публічно-правових відносин: досвід країн Європи	2
2	<i>Практичне заняття 2.</i> Інституційні складові протидії корупції у вітчизняному політико-правовому просторі	2
3	<i>Практичне заняття 3.</i> Європейські детермінанти антикорупційних трансформацій публічно-правової системи України	2
Всього		6

2.4.6 Самостійна робота та індивідуальні завдання

№ з/п	Самостійна робота та індивідуальні завдання (за наявності)	Кіл-ть годин
<i>Самостійна робота</i>		
1	Ознайомлення зі змістом нормативно-правових актів та доктринальних джерел, винесених на розгляд у модулі	4
Всього		4

2.4.7 Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіл-ть балів
Поточний контроль		
1	Усне опитування 1. Антикорупційна інфраструктура європейських країн	10
2	Усне опитування 2. Практика реалізації антикорупційних правових норм в реальних соціально-економічних, духовно-культурних та політичних умовах країн Європи	10
3	Диспут 1. Латентна корупція та політико-правові інструменти нейтралізації втрат від неї у країнах Європи	15
4	Рольова гра 1. Процедурні норми, колізії, судова практика реалізації антикорупційних норм в Україні та країнах ЄС	20
5	Диспут 2. Роль ЗМІ та громадськості у протидії корупції	15
Підсумковий контроль		
6	Груповий творчий проект змін до антикорупційного законодавства	30

2.4.8 Література до поточного залікового модуля 4

Основна

1. Саїнчин О. С. Аспекти протидії корупції в Україні та деяких країнах Європи. Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. 31.03.2017 р. Харків: ХНУВС, 2017. С.167-169.

2. Шкуропат О. В. Антикоруційна політика у сфері земельних відносин: історико-теоретичний аналіз: дис. ... канд. наук з держ. управ.: спец. 25.00.01. К., 2018. 240 с.

3. Akdeniz Y., Walker C., Wall D. The internet, Law and society. Harlow: Longman, 2000. 388 p.

4. Монтескье Ш. Л. Избранные произведения.Общ. ред., вступ. статья М. П. Баскина. М.: Гос. изд-во полит. лит-ры, 1955. 799 с.

5. Абдрахманова О. В. Націєтворчі та культуротворчі чинники української культури кін. XIX-поч. XX ст. в контексті модерного історико-філософського дискурсу: дис. ... канд. наук з держ. управ.: спец. 09.00.05. К., 2018. 210 с.

6. Lobeira P. C. J. EU Citizenship and Political Identity: The Demos and Telos Problems. European Law Journal. 2012. Vol. 18. # 4. P. 504–517.

7. Franklin K. Sim city: Teaching "Thinking Like a Lawyer" in Simulation-Based Clinical Courses. New York law school law review. 2009. Vol. 53. P. 861-875.

8. Wagner M., Johann D., Kritzinger S. Voting at 16: Turnout and the quality of vote choice. Electoral Studies. 2012. Vol. 31. P. 372–383.

9. Goerres A. Why are Older People More Likely to Vote? The Impact of Ageing on Electoral Turnout in Europe. The British Journal of Politics & International Relations. 2007. Vol. 9. P. 90–121.

10. Laver M. Legislatures and Parliaments in Comparative Context / Chapter 7 in The oxford handbook of political economy, edited by B. R. Weingast, D. A. Wittman. Oxford : Oxford University Press, 2006. P. 121–140 (1094).

11. The Constitution of the Republic of the Philippines, ratified: February 2, 1987. URL: <https://www.officialgazette.gov.ph/constitutions/1987-constitution/>

12. Лунев А. Е. Право и эффективность управления. М. : «Юрид. лит.», 1973. 88 с.

Додаткова

13. Дмитрієв Ю. В. Причины виникнення корупційних ризиків у системі державного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2016. №4. С. 92–95.

14. Методологія оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затв. рішенням НАЗК 02.12.2016 № 126. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16>

15. Москвичева А.И. Борьба с коррупцией в странах с переходной экономикой. Борьба с преступностью за рубежом. 2007. № 3. С.13-26.

16. Курашвили Б. П. Очерк теории государственного управления : монография. М. : Наука, 1987. 296 с.

17. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: наук.-метод. посіб. для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с.

18. Khan F. R. Ensuring Government Accountability During Public Health Emergencies. Harvard Law & Policy Review. 2010. Vol. 4. Iss. 1. P. 319-338.

19. The legatum prosperity index 2018 Key Findings: Prosperity is growing, but not equally. URL: <https://www.prosperity.com/>

20. Лозова Г., Клименко В. Историчні передумови формування та розвитку середнього класу в США: уроки для України. Зб. матеріалів II міжн. наук.-практ. конф. «США у сучасному світі: політика, економіка, право, суспільство». Ч. 1. м. Львів, 15.05.2015. Упоряд. Калитчак Р. Г., Зазуляк З. М. Львів : Центр американських студій ФМВ ЛНУ ім. І. Франка, 2015. С. 329-336.

21. Cunha P. F. Repensar a politica: ciencia & ideologia. 2.a edição revista e atualizada. Coimbra: Almedina. 2007. 496 p.

2.5. Підсумковий заліковий модуль.

2.5.1. Основні завдання підсумкового залікового модуля

Основним завданням підсумкового залікового модуля є узагальнення та систематизація студентом основних положень навчальної дисципліни.

2.5.2. Зміст підсумкового залікового модуля

Розробка та публічний захист групового проекту з дослідження правових антикорупційних моделей (норм, інститутів) країн Європи, прийнятних для імплементації в Україні.

Формулювання пропозицій змін до антикорупційного законодавства України та відправлення його поштою до відповідного органу правотворчої діяльності.

2.5.3. Розподіл навчального навантаження студентів

Форма навчання	Годин всього	Контактні (аудиторні) години			Годин самостійної роботи	Форми контролю
		Всього	лекцій	практичних занять		
Денна (очна)	20				20	Захист групового проекту

2.5.4. Система оцінювання навчальної роботи студентів

№ з/п	Види контролю	Кіль-ть балів
Підсумковий контроль		
1	Захист групового проекту	100
	у тому числі:	
	1. Аналіз матеріалу:	50
	- юридичного, політичного, соціально-економічного, духовно-культурного контекстів;	
	- вивчення нормативно-правових актів антикорупційного змісту країн Європи та України;	
	- аналіз релевантної судової практики;	
	- дослідження відповідної правової доктрини;	
	2. Оформлення проекту:	20
	- Дотримання юридико-технічних, логічних, формально-юридичних, академічних стандартів оформлення (посилання, цитування, використання інтелектуальної власності тощо);	
	- Графічне/візуальне оформлення;	
	3. Презентація матеріалу:	
	- Логічна послідовність викладення результатів;	
	- Наявність оригінальної концепції, креативність	
	- Риторична майстерність	
	4. Погодження пропозиції змін до антикорупційного законодавства України та його відправлення адресату.	30
Всього		100